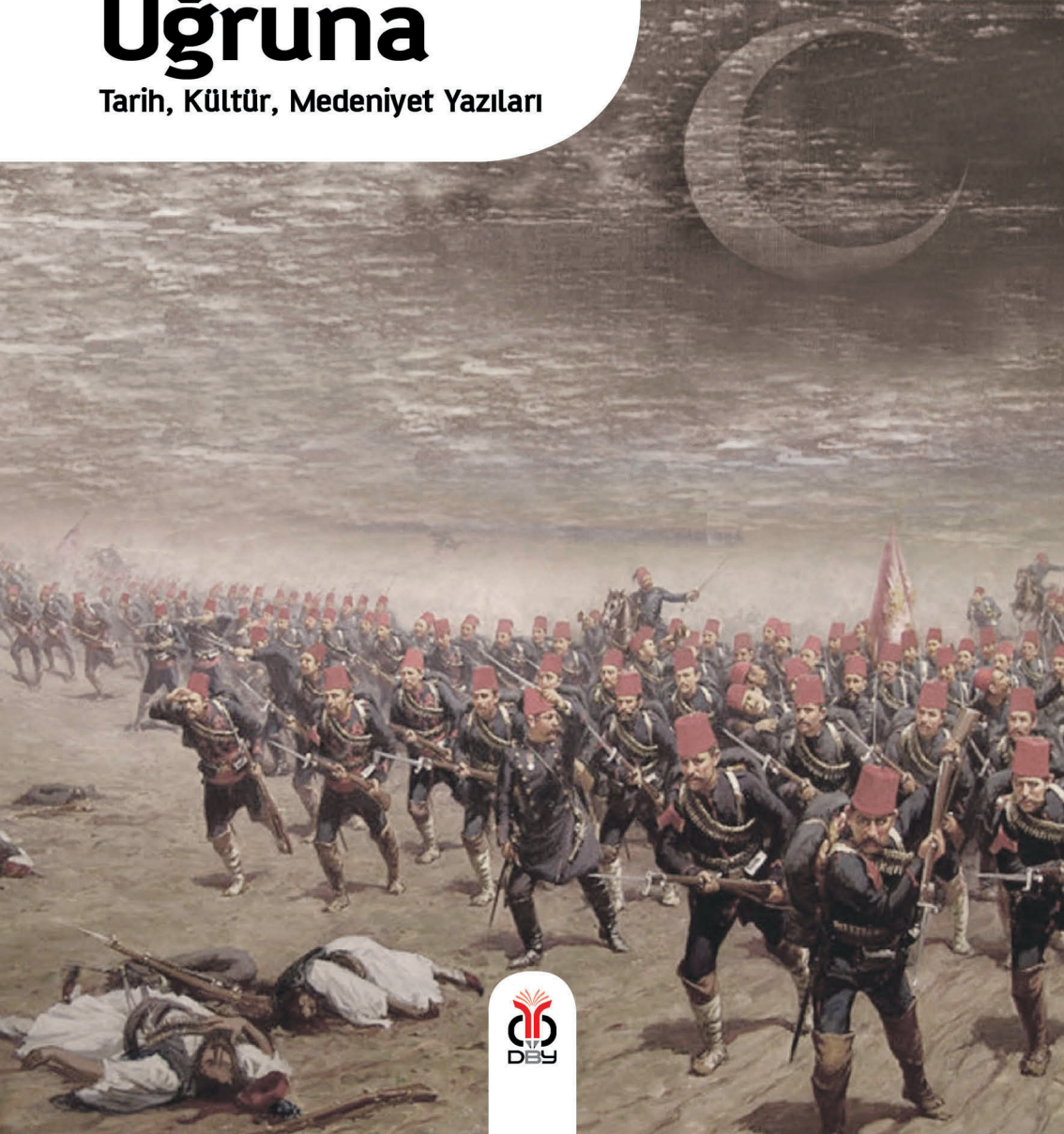

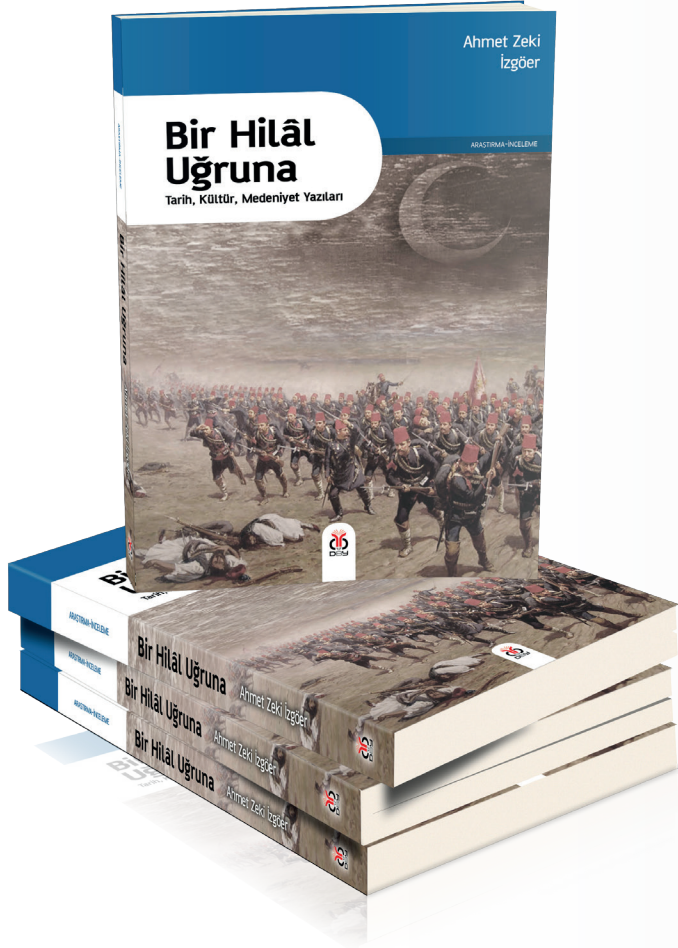
Ahmet Zeki
İzgöer

Bir Hilâl Uğruna

Tarih, Kültür, Medeniyet Yazıları

ARASTIRMA-İNCELEME

Ahmet Zeki İzgöer

Bir Hilâl Uğruna

Tarih, Kültür, Medeniyet Yazıları

ARAŞTIRMA-İNCELEME

© DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI, 2016

DBY: 31
Araştırma-İnceleme: 10

ISBN: 978-605-4635-30-6
Sertifika No: 18188

Birinci Baskı:
İstanbul, 2016

Yazar:
Ahmet Zeki İzgöer

Yayın Yönetmeni:
İrfan Güngörür

Editör:
Fatih Kahya

Sayfa Düzeni:
DBY Ajans

Kapak Uygulama:
Emre Güngör

Baskı/Cilt:
Şenyıldız Yay. Matbaacılık Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Cad. Işık Sanayi Sitesi No: 19/102
Topkapı / İstanbul Tel: +90 212 483 47 91
Sertifika No: 11964

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Ahmet Zeki İzgöer, Bir Hilâl Uğruna
ISBN: 978-605-4635-30-6 Ebat: 15,0 x 21,0 cm 406 s.
1- Tarih 2- Osmanlı Tarihi 3- Makaleler 4- Kültür, Medeniyet Yazıları

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

İçindekiler

» Kısaltmalar.....	8
» Önsöz.....	9

Toplum ve Adalet

» İslâm Toplumunda Ruhbanlık Var mı?.....	13
» Adalet Ancak İslâm'la Gerçekleşir	19
» Sultan IV. Mehmed Döneminde Osmanlı Adliyesi'nde İslâm Hukukunu Uygulama Çabası.....	25
» Yaşanabilir Bir Dünya İçin Osmanlı Adaleti ve Hoşgörüsü	31
» Osmanlı, İnsanlığın Son Adası mıydı?	43
» Erdemli Bir Toplum için Özel Teşebbüs Gerekli midir?	51
» Her Kitap Bir Anahtardır.....	59

Osmanlıda Kadın

» Bir Başka Yönüyle Hürrem Sultan.....	65
» Bezmiâlem Valide Sultan'ın Hayatı, Eserleri ve Vakıf Gureba Hastanesi	77
» Milli Mücadelede Müslüman Bir Kadının Kahramanlık Hikâyesi	85
» Hâlâ mı Çarşaf?	93
» Bir Osmanlı Hanımefendisiyle Kısa Bir Kültür ve Tarih Söyleşi.....	97

Mimari

- » İslâm Mimarisinin Yetiştirdiği İman ve İnanç Adamlarından Biri: Mimar Sinan..... 103
- » Cumhuriyet Dönemi Türk Heykeltiriliğinden Bir Kesit 109
- » Mihrişah Valide Sultan Mescidi..... 115

Osmanlı Devleti ve İslâm Dünyası

- » Rahmet Ayrılığa Değil Yardımlaşma, Dayanışma ve Birliktektedir 121
- » İslâm Ümmetinin Sahip Olduğu En Büyük Güç: Birlik ve Beraberlik..... 127
- » Somali’de Osmanlı Himayesi..... 135
- » Kardeşliğin En Güzeli ve Yardımlaşmanın En Anlamlısı: Pakistanlı Kardeşlerimiz İçin 149
- » Arakan Müslümanlarının Osmanlı’ya Yardımı..... 163
- » Bir Hac Mevsiminde Daha “Resulullah Mescidi”nde O’nunla Beraber Olmak 171

Hilafet Yazıları

- » Sarsılmaz Bir İman ve Yılmaz Bir Çalışmanın Ürünü: İstanbul’un Fethi 181
- » Yavuz Sultan Selim ve Hilafet’in Osmanlılara Geçişi..... 191
- » Halifelik Nasıl Yıkıldı? 203

Filistin Meselesi

- » Osmanlı Devleti, Yahudiler ve Filistin..... 225
- » Filistin’de Yahudi Bölgesi Kurulması Karşılığında Theodore Herzl’in Sultan II. Abdülhamid’e Teklifi 245
- » Filistin Tarihine Dair Önemli Bir Derleme: Osmanlı Belgelerinde Filistin..... 253

Ermeni Meselesi

- » Batı Medeniyeti’nin Yüzü Hiç Değişmedi ki!..... 257

- » Hindistanlı Bir Yazarın Kaleminden Ermeni Meselesi..... 267
- » Arşiv Belgeleri Işığında Ermenilerin Müslüman Kadınlara Yaptıkları Zulümlere Dair..... 275

I. Dünya Savaşı ve İstiklâl Harbi

- » I. Dünya Savaşı Sırasında Yayınlanan Cihad Fetvaları..... 285
- » Osmanlı Hilâfeti’nin Son Günlerinde Eşsiz Bir Savunma Örneği: Çanakkale..... 291
- » Samsun’a Çıkış Bir Tesadüf mü? 299
- » Hilâl’in Haç’a Üstünlüğü Bir Gün Yine Gerçekleşecek..... 307
- » Mehmet Akif Ersoy ve İstiklâl Harbi Yıllarındaki Çalışmaları 317
- » Doktorlarımız İçin Bir Anı, Bir Uyarı..... 323

Sevenlerin Dilinden Atatürk

- » Atatürk’ü, Sevenlerinin Dilinden Okumak I..... 329
- » Atatürk’ü, Sevenlerinin Dilinden Okumak II..... 337

Kültürümüz Kimliğimiz

- » Osmanlı’yı Paylaşımaya Çıkarılan Davetiye: Petrol..... 349
- » Zamana Hâkim Olmak 353
- » Sığır Bacağı Gibi Güçlü Bacaklar Çok mu Gerekli? 357
- » Hatırlamak, Ama Unutmamak Üzere..... 365
- » Bir Yaz Tatili..... 371
- » Zaman Akıp Giderken..... 377
- » İslâm Ekonomik Düzeninin İnsana Bakış Açısı..... 383
- » Bir Hocaefendiden Dinlediklerim..... 389
- » Ramazan-ı Şerif Hatıraları: Şinasi Bey’in Pidesi..... 395
- » İnançını Yazılarına Aksettiren Aksiyoner Bir Şair: Cahit Zarifoglu 397
- » Babama Mektup..... 403

Kısaltmalar

A. DVN. NMH	Bâb-ı Âsafî Divan-ı Hümâyûn Nâme-i Hümâyûn Kalemî
a.g.e.	adı geçen eser
a.g.m.	adı geçen makale
a.g.md.	adı geçen madde
A. MKT. UM	Sadaret Mektubî Kalemî Umum Vilâyât Evrakı
A. MTZ. TG. HR	Sadaret Eyalet-i Mümtaze Trablusgarb Evrakı Hariciye
A. MTZ. TG. ML	Sadaret Eyalet-i Mümtaze Trablusgarb Evrakı Maliye
(a.s.)	aleyhisselâm
BEO	Bâbîâlî Evrak Odası
bkz.	Bakınız
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
c.	cilt
C. EV	Cevdet Evkaf
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
DH-EUM. AYŞ	Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Asayiş Kalemî Evrakı
DH-KMS	Dahiliye Nezareti Kalem-i Mahsus Evrakı
DH-ŞFR	Dahiliye Nezareti Şifre Kalemî Evrakı
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
Dr.	Doktor
DUİT	Dosya Usulü İradeler Tasnifi
EV. d	Evkaf Defterleri
Haz:	Hazırlayan
HR-MTV	Hariciye Nezareti Mütenevvi Evrakı
HR-SYS	Hariciye Nezareti Siyasi Evrakı
HR-TO	Hariciye Nezareti Terceme Odası
Hz.	Hazret-i
İMŞSA	İstanbul Müftülüğü Şer'iyeye Sicilleri Arşivi
İ. TAL	İrade Taltifat
MV	Meclis-i Vükelâ
no:	numara
(r.a.)	radıyallahu anh
s.	sayfa
(s.a.v.)	sallallahu aleyhi ve sellem
ŞİA	Şamil İslâm Ansiklopedisi
TSMA	Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi
vb.	ve benzeri/benzerleri
VGMA	Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi
vr.	varak
Y. A. HUS	Yıldız Arşivi Hususi Evrakı
Y. EE	Yıldız Esas Evrakı
Y. MTV	Yıldız Mütenevvi Maruzat Evrakı
Y. PRK. A	Yıldız Perakende Evrakı Sadaret Maruzâtı
Y. PRK. EŞA	Yıldız Perakende Evrakı Elçilik Şehbenderlik ve Ataşemiliterlik
Y. PRK. TKM	Yıldız Perakende Evrakı Tâhîrat-ı Ecnebiye ve Mâbeyn Mütercimliği
Y. PRK. TNF	Yıldız Perakende Evrakı Ticaret ve Nafia Nezareti Maruzâtı
Y. PRK. HR	Yıldız Perakende Evrakı Hariciye Nezareti Maruzâtı
Yrd. Doç. Dr.	Yardımcı Doçent Doktor

Önsöz

Elinizdeki eser, İslâm tarihi, kültürü ve medeniyeti ile ilgili birbirinden farklı konularda yazılardan meydana gelmektedir. Bu yazılarda yer alan ana fikir, yeni yetişen genç kuşaklarımızı tarihleriyle buluşturmak, onlara dinamizm kazandırmak, çalışma aşkı ve gayreti vermek amacını taşımaktadır.

Referanslarını geçmişlerinden almayan hiçbir kültür ve medeniyet, yaşama ve hayatta kalma mücadelesinde başarıya ulaşamamıştır. Yaşadığımız topraklar üzerinde bizi birbirimize bağlayan değerler ve hepimizi buluşturacak ortak nokta, inançlarımız, tarihî kimliğimiz, kültür ve medeniyet sahasındaki beraberliğimizdir.

Millet olarak mazimiz temizdir. Tarih boyunca karşılaştığımız birçok olay, şahit olduğumuz birçok gelişme bizi köklü geçmişimizden koparamamıştır. Bilinçli bir şekilde, bizi ve inandığımız değerleri yok etmek isteyen yabancı kültür ve medeniyetler, arzu ettikleri başarıya ulaşamamışlardır. Özellikle günümüzde dünyaya yön veren ve insanlığı çepeçevre kuşatan Batı medeniyetinin tabiata, çevreye ve insanlara verdiği zarar ve dünya egemenliğini ele geçirmek için harcadığı efor göz önünde bulundurulursa, bize düşen görevin ne denli büyük, yüce ve erdemli bir vazife olduğu kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Bir tarihlerde İslâm kültür ve medeniyetinin dünyaya yaydığı parıltılardan bugün artık eser görünmemektedir. Geçmişte bizi biz yapan değerlerin ve bizi diğer kültür ve medeniyetlerden farklı kılan niteliklerin neler olduğunun, insanlığa hizmeti niçin inancımızın bir gereği olarak gördüğümüzün, neden mazlumun elinden tutup zalimle hesaplaşmak istediğimizin hikmetini bilmek, anlamak ve kavramak mecburiyetindeyiz.

Tarih, insanlığın ortaya çıkışından bugüne kadar iyiler ile kötülerin mücadelesine sahne olmuştur. Hilâl ile Haç arasındaki bu mücadelede yerimizi, safımızı, kimliğimizi ortaya koymak, eğilip bükülmeden dik bir duruş sergilemek, güçlünün değil haklının yanında olmak, adaleti tesis etmek, özetle dünyaya kutlu bir mesaj sunduğumuzu ifade etmek zorundayız.

Bugün dünya üzerinde aç, kimsesiz, yardıma muhtaç insanlar varsa, üzerimize düşen sorumluluklar var demektir. İnsanlar mutsuz, asık çehreli ve sıkıntı içindeler ise bizi ilgilendiren meseleler var demektir. İnançsızlığın, basitliğin, kalitesizliğin arttığı bir zaman ve zeminde bizi alâkadar eden hususlar var demektir.

Bunlara kayıtsız kalmamız, aldığımız eğitim ve terbiyeye, inandığımız değerlere ve sahip olduğumuz kıymetlere zıttır.

Amacımız iyiye, güzele, doğruya ulaşmaktır. Hareket ve çıkış noktamız inandığımız gibi yaşamaktır. Ayrılığa, çevrenin kötü tesirlerine, çoğunluğa değil, gerçeğe yönelmektir. Her türlü çıkar endişesinden uzak iyiliklere kucak açmaktır. Her zamankinden daha çok çalışmak, gayret etmek, çaba harcamaktır.

Osmanlı ölçeğine baktığımızda yukarıda bahsettiğimiz hususlara büyük ölçüde titizlikle uyulduğu görülmektedir. Altı yüzyıldan fazla bir süreyle üç kıta üzerinde egemenlik kuran Osmanlı'nın dilleri, dinleri, renkleri, etnik kökenleri farklı halklara uyguladığı adalet ve uzun ömürlü yaşamı, günümüzde hâlâ bilim çevrelerince tartışılmaktadır.

İşte bu tartışmalara mümkün olduğu ölçülerde yeni bir bakış açısı getirmek amacıyla kaleme aldığımız bu yazılar, daha önce Ahmet

Güzeler müstear adıyla *Türk Dünyası Araştırmaları, Tohum, Genç Birikim, Değişim, Medeniyet Bülteni, Hayat Sağlık* gibi bazı dergilerde yayınladığımız makalelerden meydana gelmektedir. Söz konusu yazılar, tarafımızdan yeniden gözden geçirilmiş, aktüalize edilmiş, eklemeler ve düzeltmeler yapılarak daha yalın bir hale getirilmiştir.

Bu vesileyle eseri yayınlama lütfunda bulunan DBY Yayınları'na gönül dolusu şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca katkılarından dolayı burada isimlerini sayamadığım dost ve arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Tabii ki en son anmam gerekenler de ailem ve çocuklarımdır. Onlara da sabır ve anlayışlarından ötürü müteşekkirim.

Çalışmak bizden, yardım Allah'tandır.

Ahmet Zeki İZGÖER
Başakşehir, 2016
azeki.izgoer@sbu.edu.tr

İslâm Toplumunda Ruhbanlık Var mı?

Osmanlı Devleti, uzun imparatorluk dönemi içinde Hıristiyanlığın bitmek tükenmek bilmeyen saldırılarına uğradı. Devletin kuruluşundan itibaren başlayan bu mücadeleler, yine devletin yıkılış tarihi olan 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar aralıksız bir şekilde devam etti.

Osmanlılar, yüzyıllarca süre her türden topluluk ve milletlerin yaşadıkları bölge ve topraklara adalet, hak, özgürlük ve insanlığın en güzel örneklerini götürmüşlerdir. 6 asırlık bir zaman zarfında ayakta kalabilme, hayatın her alanında söz sahibi olabilme ve idare altında bulundurulmuş toplumları adil ve mutlu bir şekilde yönetebilmenin zorlukları herkesçe malumdur. Bunun için de bilgi, birikim, donanım, organizasyon gibi maddî unsurlara karşılık, belki de her şeyden önemlisi manevî yönden İslâmiyet'in getirdiği kural ve prensiplere bağlılığın ön planda yer alıyor olması göz ardı edilemez.

Osmanlıların Batılı devletlerin hücum ve saldırılarına maruz kalmalarının en başta gelen sebeplerinden bir tanesi Batılı çevrelerce "lâyıkıyla bilinip değerlendirilmemeleri" gerçeğidir. Aşağıda Osmanlı

Ahmet Cevdet Paşa
(1823-1895)

tarihçisi ve hukukçusu Ahmet Cevdet Paşa'nın Fransa'nın İstanbul Büyükelçisi Marquis de Moustier'le yaptığı ikili sohbet görüşmesinden meydana gelen bir metin bulunmaktadır. “İslâm'da ruhbanlık var mı?” sorusu çerçevesinde yoğunlaşan bu yazı, Batılıların günümüzde olduğu gibi geçmişte de İslâm'ı bilmediklerini açıkça belgelenmesi bakımından önem taşıyor.

İki devlet adamı arasındaki bu konuşmayı Ahmet Cevdet Paşa'nın *Ma'ruzât* adlı eserinden iktibas ederek sunuyoruz:

***

Marquis de Moustier:

“-Napolyon Bonapart: ‘Eğer bir dine inanıp dindar birisi olsaydım, müslüman olurdu. Çünkü İslâm dininde ruhbanlık (clérégé) yoktur’ dermiş. Oysa ben bir süre İstanbul'da bulundum ve ulema sınıfının ruhbanlık tarzındaki silsilelerini öğrendim. İşte siz de bu yolun en ileri mertebesinde bulunuyorsunuz. Hatta bu ruhanî resmî sıfatınız sayesinde bunca seneden beri asker vermektan kaçınan Bosna eyaletinde askerî ıslahatta bulunmayı başarmışsınız¹. Napolyon buralara gelmediği için, gerçeklerle karşılaşma durumu lâyıkıyla öğrenememiş”.

Ahmet Cevdet Paşa:

“-Napolyon Bonapart, bu meseleyi mükemmel bir şekilde incelemiş ve çok güzel söylemiş. Gerçekten de İslâmiyet'te ruhbanlık

¹ Ahmet Cevdet Paşa 1863 yılında müfettiş olarak Bosna-Hersek'te ıslahat çalışmalarında bulunmuştur. Bu tarihte Cevdet Paşa ve ekibi, masrafları bölge halkınca karşılanmak üzere iki alay asker düzenlemişlerdir. Bosna'da asker düzenlenmesinden memnun olmayan Batılılar, Boşnakların zihinlerini bozmak istemişler, ancak bunda başarılı olamamışlardır. Avusturya görevlilerinden bazılarının: “-Siz, asker yazılmaya rıza göstermişsiniz. Halbuki Osmanlı Devleti'nin ekonomik sıkıntısı var, size aylık veremez” diyerek Boşnakları bu kararlarından vazgeçirmeye çalıştıklarında, onlara: “Para için askerlik yapmak bizim dinimize yakışmaz. Biz askerlik görevini ancak Müslümanlık ve devletimiz için yaparız” diye cevap vermişlerdir. Marquis de Moustier işte bu gelişmeleri ima etmektedir (BOA, Y. EE, 36/43).

İnancını Yazılarına Aksettiren Aksiyoner Bir Şair: Cahit Zarifoğlu

Cahit Zarifoğlu ağabeyimizi kaybedeli yaklaşık otuz yıl oluyor. O, şiirleri, hikâyeleri, günlük yazıları, çocuklar için masalları, roman ve anılarıyla tanıdığımız, davası için çalışıp çabalayan ve zamanının büyük bir bölümünü bu alana ayıran aksiyon sahibi birisi idi.

Bizim çevrelerde genellikle vefat edenlerin ardından “hatırlanma” geleneği pek yerleşmemiştir gibidir. Zaman zaman nispeten hatıra geliyorsa da bu konuda ciddi anlamda tanıtımlar yapıldığı, ilmî eserler hazırlandığı ve yeni yetişen gençlerimizin hakkıyla bu tür şahsiyetlerin fikir ve düşüncelerinden istifade etmelerinin temini yolunda önemli çaba ve gayretlerin içinde olduğumuzu söylemek gerçekten güçtür. Belki çoğumuz, birçok önemli şahsiyetin mezarlarının nerede olduğunu bilmez ve bu yüzden de ziyaret etmeyiz.

Cahit Zarifoğlu gibi söylediklerini yaşayan insanlar toplumumuzla maalesef pek az. O, herkesin entel davranışlar sergilediği bir zamanda çevresindeki meraklı insanlara, dostlarına ve okuyucularına “ilmihal” okumayı tavsiye ediyor, namazlarını “tadil-i erkân” üzere kılmalarını, gece namazlarına kalkmalarını, hanımlara iyi davranmalarını, çocuklara önem vermelerini, yolda yürürken bile zikirle gitmelerini söylüyordu. Böylece o, iç dünyamızı manevi bakımdan daha da zenginleştirmeyi ve onu çağın kötü akımlarına karşı donanımlı bir hale getirmeyi amaçlıyordu.

Çevrenin kötü gidişatından Müslümanların kendilerini korumaları gerektiği üzerinde önemle duruyor, özellikle televizyon ve si-garadan uzak durulmasına işaret ediyordu. Genç kardeşlerine hacca gitmelerini öğüt-lüyor, doğru ve dürüst olunması gerektiği üze-rinde duruyor, zamanında, yerinde ve disiplinli hareket etmenin öneminden bahsediyordu.

Gazete ve dergilerde bu tür konularla il-gili yüzlerce yazısı bulunmaktadır. *Yeni Devir*, *Mavera*, *Milli Gazete* ve dönemin diğer süreli yayınlarında kaleme aldığı yazılarında biz, aynı zamanda onun kişiliğini, düşünce, edebiyat ve sa-nat anlayışını buluruz. O, sadece Türkiye ile değil, dış dünya ile, özellikle de İslâm dünyası ile ilgili birçok siyasi ve güncel yazılar kaleme almıştır.

Cahit Zarifoğlu

Kendisi soyadı gibi hakikaten zarif bir mümin ve ci-hat özlemiyle yanıp tutuşan bir mücahitti. Hayatının son dokuz-on yılında meydana gelen Afganistan'ın işgali hadi-sesi, İran İslâm Cumhuriyeti'nin kurulması, Suriye'nin Hama şehrinde bir gecede binlerce Müslümanın yok edilmesi, 12 Eylül 1980 sonrası Müslümanların içinde buldukları kötü durum ve di-ğer önemli hadiseler onun Müslüman bir şair olarak duyarlılığının önemli göstergeleridir. Müslümanlarla ilgili meseleler karşısında ka-yıtsız kalmamış, yazılarında bunlara özellikle yer vermiş, hatta Müs-lüman bir fert olarak bu hadiseler konusunda çevresindeki insanları da beraberce düşünme ve hareket etmeye davet etmiş, kendisi gibi onların da hissiz, duygusuz ve kayıtsız kalmamalarını arzulamıştır. Bu çerçevede o, kuru bir edebiyatçı, şair ve yazar olmaktan öte, ak-siyon yönü ön plana çıkan ender bir şahsiyetti.

Yakalanmış olduğu amansız hastalığa rağmen ümit ve diren-cinden hiçbir şey kaybetmemiş, içinde bulunduğu sıkıntılı durumda bile İslâm ümmetinin derdiyle dertlenmek ve ilgilenmekten uzak

durmamıştır. Yazmış, anlatmış, tartışmış; düşünce ve fikirlerini her fırsatta ortaya koymaktan çekinmemiştir. Kendi yazdıkları yetmi-yormuş gibi okuyucularına da sürekli olarak:

“-Siz de yazın” demiştir.

Merhum Zarifoğlu ağabeyimiz inanç, dava ve dünya görüşünü ortaya koyduğu sanat ürünleri ve eserlerine yansıtan bir şairdir de aynı zamanda. O, “sanat sanat içindir” anlayışının egemen olduğu bir toplumda sanatın inançları hayata hâkim kılmakta ancak bir vasıta olduğunu anlayan, idrak eden ve bu gerçeği savunan birisiydi. Eserle-rinin tamamında bu hakikatleri yakından gözlemlemek mümkündür.

Kendisini rahmetle anarken, sizleri onun “babaların evlerine ve çocuklarına gereken önemi vermeleri” gerektiğini vurgulayan güzel bir makalesiyle baş başa bırakıyoruz.

“Babalar Erkenden Eve

Çocuklarını yakından inceleyen, onlardaki kişilik oluşumunu günü-gününe takip eden bir anne, gördüğü bozuklukların babadan ileri geldiğini anladı. Baba iyi bir adam. Hz. Peygamber Efendimizin:

“Müminlerin iman yönünden en olgunları ahlâken en güzel olanlarıdır. Sizin en hayırlınız kadınlarına karşı en iyi, en nezaketli olanınızdır” mealindeki hadisine uymaya çalışanlardandır. Ancak ço-cuklarına karşı görünüşte iyi ve anlayışlı olmasına rağmen, bu ilgi az gelmektedir. Zira çocuklar bu iyi babayı az görmektedirler. Anne, işte bunu fark etmiştir.

Anne belki de, kendisi için bir talebin söz konusu sanılacağından korktuğu için kocasına eve erken gelmesi gerektiğini anlatmamış-tır. Onun yerine biz söyleyelim. Hem ona, hem de bütün babalara:

“Eve erken gelin ve çocuklarınızla ilgilenin. Çocuk babasını gör-mek ister. Bununla babanın hâkimiyetini, koruyucu sevgisini göre-cek, yaşayacak, kişiliğini bununla pekiştirecektir.”

Bir dostumuz vardı. Allah selâmet versin. Kendini güzel uğraş-lara öylesine kaptırmıştı ki, eve gitme zamanı gecenin yarısından

belki sadece bu sebeple evlâtlarını biraz da sayıları çok olduğu için az tanıyan bu baba, elbette eleştirilerimizin dışındadır. Ama işlerinden sonra hiçbir makul sebep yokken evlerinden uzak kalan, evlerine git-tikten sonra da televizyon gibi sebeplerle çocuklarına, onların yüzle-rine dikkatle bir kere bile bakmayan babalar eleştirilerimizin içindedir.

Eğer bir baba iseniz bu akşam özel olarak evinize çocukları-nızla ilgilenmek üzere gitmenizi rica ediyorum. Onların yüzlerine dikkatle bakın: Neler biliyorlar, sorular sorarak bir deneyin. Sizden neler bekliyorlar, öğrenmeye çalışın. Onlarla biraz konuşursanız, is-teklerinin sakız, çikolata gibi şeylerden ibaret olmadığını, sizden ki-şiliklerinin tekâmülü için sevgi, dikkat ve istikrarlı bir otorite iste-diklerini göreceksiniz¹⁵⁸.

Eserleri

Şiir: *İşaret Çocukları, Yedi Güzel Adam, Menziller, Korku ve Yakarış*

Hikâye: *İns*

Çocuk Hikâyeleri: *Serçekuş, Katıraslan, Ağaçkakanlar, Yürek-dede ile Padişah, Gülicük, Çocuklara Afganistan Şiirleri, Küçük Şeh-zade, Motorlu Kuş, Kuşların Dili*

Roman: *Savaş Ritimleri*

Günlük: *Yaşamak*

Deneme: *Bir Değirmendir Bu Dünya*

Tiyatro: *Sütçü İmam*

Hakkında Çıkan Eserler

- 1) *Mavera*, Cahit Zarifoğlu Özel Sayısı, Sayı: 129, Eylül 1987.
- 2) *Yedi İklim*, Sayı 5-6, Temmuz-Ağustos 1987.

¹⁵⁸ Cahit Zarifoğlu, *Bir Değirmendir Bu Dünya*, Yayına Haz: Hüseyin Duru-kan, İstanbul 1999, s. 94-96.

Babama Mektup

Sevgili babacığım!

Aramızdan ayrıralı neredeyse iki sene oluyor. Yokluğuna doğrusu alı-şamadım. İnsan, bir şeyin değerini kaybedince anlıyor. Annemin ve-fatıyla zaten sarsılmış, kendini toparlayamamıştın. Hayata tutunacak bir dalın kalmamış, dayanak noktalarından en önemlisini kaybetmiş-tin. Ben ise çocuğun olarak sana lâıkiyle destek olamamıştım. Sözüm ona, dünya meşgaleleri, çocuk çocuğumuzla ilgilenmemiz, iş gücü ve benzerleri. Gerek annemi ve gerek seni kaybettikten sonra içimde olu-şan boşluğu dolduramam imkânsız. İçimi acıtan, bir tarafımdan kopan bambaşka bir duygu var. Bu duyguyu ancak yaşayanlar bilir sanıyorum.

Hani, bazen annem kızardı da kızgınlığının geçmesi için bize ba-ğırır ve “Allah hayrınızı versin” derdi. Kızarken bile çocukları için ha-yır okuyan bir kadındı benim annem. Kötü bir söz söylemezdi. Hiç işitmedim ben onun ağzından kötü bir kelime. Bize de tembih ederdi, “güzel konuşun” diye. Sen de hiç kızmazdın bize. Bir kere olsun da-yak ya da tokat yediğimi hatırlamıyorum senden. Senin büyüklüğün-den mi, yoksa bizim uslu çocuk oluşumuzdan mıydı diye bir an düşü-nüyorum da, sonuçta senden, senin âlicenaplığından kaynaklandığını anlıyorum. Bazen annemiz yaramazlık yapınca bize kızardı. Sen hiç ses çıkarmazdın. Bir de sen bizi paylamazdın. Ortalığı yatıştırmaya ça-lışırydın hep. Şimdi diyorum, ikiniz de olsanız, bize her gün kızsanız,

her gün paylasanız, yeter ki yanımızda olsanız! Söz, hiç yaramazlık yapmayacağız, sizi hiç üzmeyeceğiz...

Aklıma her ne zaman annem ve sen geldiğinde gözümün önünde annemi başı örtülü Müslüman bir hanımefendi, seni de aksakallı, nurani yüzlü bir ihtiyar olarak hatırlıyorum. Annemi ve babamı bir Müslüman olarak hatırlamamdan dolayı Rabbime hamdediyor, şükrediyorum. Nice anneler ve babalar var, çocukları onları kim bilir nasıl hatırlıyor? Nice çocuklar var, anne ve babaları onları nasıl hatırlıyor? Bunları düşünüyorum bir an. Ben onlardan razıydım, Rabbim de onlardan hoşnut olur inşallah!

Sizi her ne zaman hatırlarsam, kendi kendime söz verdim. Ruhlarınıza “üç ihlâs, bir fatiha” okuyacağım dedim. Bunu kendime âdet edindim. İşte şimdi de okuyorum. Hatırladığım, aklıma geldiği her an ve zamanda da okuyacağım. Ben ölene kadar bu okuyuş inşallah kesintisiz devam edecek. Unutarak, yanılarak okuyamazsam, beni affedin, kusuruma bakmayın. Çünkü biliyorum, siz orada bizden okunacak bir şeyler bekliyorsunuz. Okuyacağız ki, bizlere de çocuklarımız okusunlar. Bu geleneği, bu alışkanlığı, dinimizin bize öğrettiği bu güzel davranışları hepimiz yapalım ki, bize de ölünce arkamızdan yavrularımız yapsınlar.

Mezarının başına gelip konuşmak istiyorum seninle. Fakat ağzım düğümleniyor, sesimi çıkaramıyorum, içime bir şeyler doluyor. Ne diyeceğimi, ne söyleyeceğimi bilemiyorum. Ne yapıyorsunuz orada? Annemi görüyor musun? Konuşuyor musunuz? Birlikte misiniz? Diğer akrabalarımızla buluşuyor musunuz? Sizden hiçbir haber alamıyoruz. Rüyaarımda annem de sen de benimle hiç konuşmuyorsunuz. Niçin konuşmuyorsunuz? Acaba bir suç mu işledim diyorum kendi kendime?

Hayatta iken ne güzel sohbetler ederdik. Bize tarihten, tecrübelelerinden, yaşadıklarından bahsederdin. Hocalarını anlatırdın. Ali Yekta Efendi'den, Ahmet Hamdi Akseki'den, Mehmet Rüştü Efendi'den, Ömer Nasuhi Bilmen'den bahsederdin. Ben ilk defa onları senin ağzından dinleyip tanımıştım. Ne muhterem insanlarmış onlar! Yine müslümanlara İsmet İnönü ve Tek Parti uygulamalarını, ezanın Türkçe okutulduğunu, *Kur'ân-ı Kerim*'i okumanın yasaklandığını, matbuatta,

yani basında Allah kelimesini kullanmanın bile suç sayıldığını, müslüman hocaefendi ve âlimlerin birçok sıkıntı ve zorluklara uğradıklarını, ama bunlara direnip göğüs gerdiklerini, hatta rahmetli dedemin memleketi Trabzon'dan jandarmaların baskısına dayanamayarak İstanbul'a göç ettiğini sen anlatmıştın. Şu anda bunları yazarken bile göz pınarlarımın dolduğunu ve hatta akan gözyaşlarımın yanaklarımı ıslattığını fark ediyorum.

İşte bir bayram daha geçiyor. Sen:

“-Bir sonraki Kurban bayramına çıkar mıyım, bilmiyorum. Herkes hakkını helâl etsin. Ben size haklarımı helâl ettim” demiştin. Varsa şayet hakkımız, sana yüz binlerce, milyonlarca kez helâl olsun babacığım. Asıl sen bize hakkını helâl et. Bizi yetiştirdin, yedirdin, içirdin, büyüttün, bugünlere getirdin. Terbiyemizi verdin, dinimizi bize öğrettin. Bize doğru yolu gösterdin. Hak ile batıl mücadelesinde safımızı belirledin. Sen bize hakkını helâl et. Şu davranışın bile bize ne kadar değer verdiğinin bir işaretiydi: Bir babanın çocuklarından helâllik istemesi... Dünyadaki hangi din ve inanışlarda bunun örneği var? Benim bildiğim, aslında küçükler büyüklerinden helâllik ister. Ama sen bizden istemiştin. Sağ ol babacığım, var ol! (*Ağz alışkanlığı işte*) Allah mekânını cennet eylesin! Ben inanıyorum ki, bir gün yine buluşup görüşeceğiz. Mahşer günü müminlerin sevgilisi, kâinatın efendisi, âlemlere rahmet olarak gönderilen biricik Peygamberimiz bizi “hamd” sancağının altında toplayacak. İnşallah orada buluşuruz!

Bu Kurban bayramı buruk geçti. Yokluğunuza nasıl alışacağız bilemiyorum. Yıllarca beraber olduğumuz, yiyip içtiğimiz, konuşup görüştüğümüz, acıları ve sevinçleriyle beraber olduğumuz insanlardan ayrılmak... Bu öyle kolay kolay alışılacak bir şey mi? Rabbimizin ilâhi fermanı olan “bir gün mutlaka bize döndürüleceksiniz” ifadesiyle başlayan ve “onlar altlarından ırmaklar akan cennetlere dâhil olacaklar” müjdesiyle biten âyetlerini hatırlayınca, içimin ferahladığını, sükûnete erdiğini hissediyorum.

Torunların da seni arıyorlar. “Dedemiz bu bayramda aramızda yok” diyorlar. Onlarla yaptığın sohbetleri, onlara anlattığın dinî ve ahlâkî hikâyeleri hatırlıyorlar. Bilgisayara kaydettikleri görüntülü konuşman,

Bir Hilâl Uğruna

Tarih, Kültür, Medeniyet Yazıları

Ahmet Zeki İzgöer

1963 İstanbul doğumlu. 1985'te İÜ. Edebiyat Fakültesi Yeniçağ Tarihi bölümünü bitirdi. Aynı bölümde "Râgıb Mehmed Paşa, Tahkik ve Tevfik (Tahlil ve Metin), İstanbul 1988, 210 sayfa" adlı yüksek lisans tez çalışmasını tamamladı. 1986-1987 yıllarında Bartın'a bağlı Ulus Endüstri-Meslek Lisesi'nde tarih öğretmenliği yaptı. Marmara Üniversitesi SBE İktisat Tarihi Anabilim Dalı İktisat Tarihi Bilim Dalı'nda "Ahmet Cevdet Paşa'nın Sosyal ve İktisadî Görüşleri, İstanbul 1997, 242 sayfa" adlı doktora tezini hazırladı. 1987-2013 yılları arası İstanbul'da Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde görev aldı. Yayın İşleri Koordinatörlüğü'nde bulundu. 2013'te Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sosyoloji Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi oldu. Halen İstanbul'da Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sosyal Hizmet bölümünde çalışmaktadır.

Fransızca, Arapça ve Osmanlıca bilen İzgöer'in tarih, sosyoloji ve tıp tarihi alanlarında birçok yazısı bulunmaktadır.

Referanslarını geçmişlerinden almayan hiçbir kültür ve medeniyet, yaşama ve hayatta kalma mücadelesinde başarıya ulaşamamıştır. Yaşadığımız topraklar üzerinde bizi birbirimize bağlayan değerler ve hepimizi buluşturacak ortak nokta, inançlarımız, tarihi kimliğimiz, kültür ve medeniyet sahasındaki beraberliğimizdir.

Millet olarak mazimiz temizdir. Tarih boyunca karşılaştığımız birçok olay, şahit olduğumuz birçok gelişme bizi köklü geçmişimizden koparamamıştır. Bilinçli bir şekilde, bizi ve inandığımız değerleri yok etmek isteyen yabancı kültür ve medeniyetler, arzu ettikleri başarıya ulaşamamışlardır. Özellikle günümüzde dünyaya yön veren ve insanlığı çepçevre kuşatan Batı medeniyetinin tabiata, çevreye ve insanlara verdiği zarar ve dünya egemenliğini ele geçirmek için harcadığı efor göz önünde bulundurulursa, bize düşen görevin ne denli büyük, yüce ve erdemli bir vazife olduğu kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Tarih, insanlığın ortaya çıkışından bugüne kadar iyiler ile kötülerin mücadelesine sahne olmuştur. Hilal ile Haç arasındaki bu mücadelede yerimizi, safımızı, kimliğimizi ortaya koymak, eğilip bükülmeden dik bir duruş sergilemek, gücünün değil haklının yanında olmak, adaleti tesis etmek, özetle dünyaya kutu bir mesaj sunduğumuzu ifade etmek zorundayız.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Çağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN: 978-605-4635-30-6

9 786054 635306